

af den Opgave, hvorledes Bøndergodset skal allodificeres. Jeg troer ikke, at det er heldigt, at netop dette Thing, naar der er gjort et saadant Forsøg af Regjeringen, indskrænker sig til dette reent negative Standpunkt. Man kommer tilsidst i en vanskelig Stilling, naar man ikke vil gjøre et Skridt fremad, ikke vil gjøre noget Tilbud til Forholdenes Ordning, det være sig i den ene eller i den anden Retning. Dersom man fra den ene Side bestandig stiller Maalet meget høit og efter Manges Mening, altfor vidtgaende, noget gaaende ud over det, som efter Mangfoldiges Mening kan forsvares efter rettlige Grundsætninger, og der ligeoverfor det kun staaer den absolute Fastholdelse af den bestaaende Tilstand, kommer man tilsidst i en meget vanskelig Stilling. Regjeringen har idetmindste ikke ønsket at blive stillet i den Nødvendighed kun at staae ligeoverfor de to Alternativer, en ubetinget Fastholdelse af det Bestaaende eller Fordringer, som den maa opfatte som altfor vidtgaende og ikke vel forenelige med dens hele Opfattelse af det rettlige Standpunkt. Det er Grunden, hvorfor Forslaget er gjort, saaledes som det her foreligger, og med disse Bemærkninger skal jeg henstille Sagen til det ærede Things Afgørelse.

Carlson: Jeg fik et efter min Mening temmelig trostesløst Svar fra den høitærede Minister med Hensyn til mit Spørgsmaal vedrørende Vindringsforslaget under Nr. 20; jeg kan idetmindste rigtignok ikke finde, at det var tilstrækkeligt, hvad han i saa Henseende sagde. Jeg troer, at han med Hensyn til Ordningen af det foreliggende Forhold i det Hele har gjort Forslag, der paa ingen Maade kunne retfærdiggjøres, naar man vil holde sig paa det strenge Rettsstandpunkt, og jeg troer derfor ogsaa, at der kun kan blive Spørgsmaal om at acceptere dem, naar man vil gaae ind paa et Arrangement paa en Billighedsbasis. Men naar man skal indtage dette Standpunkt, saa finder jeg det ogsaa billigt, at der tages noget Hensyn til begge Parter. Og nu er det for mig idetmindste overordentligt ubilligt, for ikke at sige mere, at man først tvinger en Mand til at sælge

en stor Deel af det, som han med Rette har holdt for sin Eiendom, og som virkelig efter Loven hidtil er hans Eiendom, og har været hans Eiendom mulig fra Arrilds Tid, og at man derhos, idet man tillige siger, at han enten skal sælge det for godt Kjøb til visse Personer eller ogsaa ved Auction, saaledes at han i sidste Fald indbetaler en Fjerdedeel af Kjøbesummen i Statskassen, saa ikke engang samtidig vil træffe en Bestemmelse, som gjør det muligt for ham at beholde en eller anden Gaard, som han selv maatte kjøbe, og af hvis Kjøbesum han jo, som sagt, indbetaler en Fjerdedeel i Statskassen. Dette er, jeg kunde næsten sige, at holde ham for Nar; thi det er at holde Cieren for Nar, naar man siger: „Du kan kjøbe Gaarden, men den skal da betragtes som hørende til Godset, og Du skal være nødt til at bortfæste den og at sælge den igjen under lignende Betingelser, naar den igjen bliver ledig. Dette finder jeg meget ubilligt. Men dertil kommer, at den ærede Minister og enhver Anden ikke maa troe, at man kan naae, hvad man vil, ved blot at sætte Pres og Skruer paa et eller andet Sted, s. Gr. paa Cieren. Saa længe man ikke aabenbart vil sige, at nu skal der sælges til den og den Priis, kan der findes mange Udveje, og naar man giver ubillige Love, bliver det kun den naturlige Følge heraf, at man driver Folk ind paa at søge Udveje og Omveje, som ville være meget besværlige. Jeg finder derfor, at det er ikke blot billigt, men ogsaa forstandigt, om man tager et billigt Hensyn til det Tilfælde, at Cieren kjøber sin egen Gaard og betaler for den, om jeg saa maa sige, ved at bøde en Qvotadeel til Statskassen.

Justitsministeren: Jeg skal blot med Hensyn til de Bemærkninger, som det ærede 12te kongevalgte Medlem nu sidst fremkom med, tillade mig en Vittring, som jeg ikke troer, at den ærede Formand vil have Noget imod, at jeg fremsætter, og det er den, at det ikke altid er muligt at lade Hensynet til, paa hvilken Maade et Spørgsmaal er kommet frem under eller efter Forhandlingerne i Udvalget, reent ligge upaaagtet hen. Det Spørgs-